

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

47. An Episcopus possit ordinare aliquem, qui ex fornicatione natus ex
matre certo loco habente, & patre alio? Ex. part. 8. tr. 2. res. 18. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

lij: vt si protestatur quis, se velle in certa vrbe domicilium figere. Abb. in c. fin. de Paroch. circa finem, vel si impetret priuilegium, quo ius ciuitatis obtineat Alciatus in leg. pupillus, §. incola, ff. de verborum significat. Decius cons. 283. n. 11. Si vero nullus adit externus actus assumpti domicilij, ex decem annorum habitatione præsumetur assumptum domiciliū. Accurs. in leg. hæres absens, §. proinde, ff. de iudic. Barr. in leg. lex Cornelia, §. si tamen, ff. de in iur. Bald. consil. 311. vol. 4. Butsat. consil. 36. vol. 1. nisi adit aliquod indicium, ex quo apparet illum non habere animum permanendi, quod accidit in scholaribus, nec ipsi, Cod. de incolis Felinus in c. dilectus 2. n. 11. de rescrip. Bartolus in l. questum, ff. de leg. 3. Alioquin manet iudicis arbitrio, qui facilius ex coniecturis in factis occurrentibus iudicare potest, an si assumptum domicilium, etiam momento, non expectata diuturnitate temporis. Abb. in c. fin. n. 8. de Paroch. Menoch. de arbit. iud. lib. 2. casu 86. cent. 1. Mascardus de prob. concl. 535. Rot. decis. 105. n. 4. part. 2. diuers. Et hæc omnia docet etiam Piacetius in praxi, p. 1. art. 2. n. 2. cui adde Marchinum de Sac. Ord. tract. 1. p. 5. c. 7. n. 3. & seg. & Machadam de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 1. tract. 3. document. 3. n. 5. vbi sic ait: [A cerca del segúdo modo de adquirir al prelado por proprio Obispo, que como hemos dicho, es por razon del domicilio, se ha de aduertir, que segun dize vna ley, ay gran diferencia entre le habitacion, y el domicilio, por que para la habitacion basta habitar por algun tiempo, como por causa de estudios, de algun pleyto, &c. Mas para el domicilio, non solamente se requiere asistencia personal, sino tambien intencion de permanecer alli perpetuamente. Y assi las leyes, que para la adquisicion del domicilio piden diez años de habitacion, proceden para presumir animo de habitar, en el que pretende el domicilio.]

2. De aqui se inferen comunemente los Doctores, que para adquirir domicilio en el fuero de la conciencia, basta solo el animo de habitar perpetuamente en qualquier lugar, y por consiguiente se puede ordinar con el Prelado del, como con proprio Obispo. No obstante, que por vna decision de la Rota Romana se declaró, que no bastaua este animo, aunque fuisse expressado, sino que con el era necesario algun acto significativo del domicilio, como comprar casa, ó heredad.] Ita ille.

3. Non desinam tamen hic adnotare, quod obseruat Genensis in praxi cap. 48. n. 2. vbi sic ait: Seruatur autem in Curia Archiepiscopali, quod Clerici exteri, qui cum dimissoriis suorum Ordinariorum in ciuitate Neapolitana morantur, quamuis declarant se habere animum constituendi ibi domicilium, & per longum tempus in ea habitauerint, non admittuntur ad ciuitatem Neapolitanam, nisi capta informatione, quod in eorum patria non habeant aliqua bona, & tandiu Neapoli habitauerint, quod præsumptio sit, amplius non habere animum redeundi ad patriam; & postea, mediante decreto, declarantur ciues Neapolitani; & nisi prædicta fiant, non habentur pro talibus, nec conferuntur eis Ordines sine dimissoriis suorum Episcoporum, nec etiã permittuntur celebrare Missas in ciuitate, & Diocesi. Causa huius antiquæ obseruantie fuit, quod multi Clerici delinquentes, condemnati à suis Episcopis, se conferunt ad hanc ciuitatem, & non valentes amplius obtinere dimissorias à suis Episcopis pro exercendis Ordinibus susceptis, pro suscipiendis, de facili declarant se habere animum habitandi in ea: & nisi ita fieret, ciuitas Neapolitana abundaret dycolis Clericis, ad notata in cap. fin. de consuet. Verum posset talis esse qualitas personæ, quod non

obstante hac obseruantia, deberet statim admitti in ciuitate. Ita Genensis. Et quidem Episcopi debent in hoc cautè procedere.

RESOL. XLV.

An Episcopus possit ordinare Barones feudatarios, & eorum filios? Ex p. 8. tr. 2. Rel. 16.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondeo cum Marchino de sacram. Ordin. tract. 1. part. 5. cap. 7. nam, si vbi sic ait: Obseruandum Barones, seu feudatarios, posse ad Ordines ab eo Episcopo promoueri in ius Diocesis obtinent feudum, etiam si non habitent, & alibi domicilium retineant. Idem dicendum de filiis eorum qui acquirunt domicilium in eodem loco, in quo pater contraxit, propter dictum feudum. Vnde de illi poterunt ad Ordines admitti ab eo Episcopo, in cuius Diocesi pater habet feudum. Ita ille, qui citat Campanilem, & Barbosam, quibus adde Accursam de sacram. Ordin. g. 3. f. 6.

RESOL. XLVI.

An Episcopus possit ordinare scholares vniuersitatis? Et quid etiam, si per decennium ibide commorauerint? Et infertur filios eorum, qui forte in vniuersitate uxorem duxerint animo in patriam redeundi, non posse ordinari ab Episcopo vniuersitatis. Ex part. 1. tract. 2. Rel. 17.

§. 1. **R**espondeo, studiosos alicuius vniuersitatis, non contrahere ibidem domicilium, si retineant animum in patriam redeundi, sed eorum domicilium censeri esse in patria, vnde non possunt ordinari ab Episcopo, intra cuius terminos sita est vniuersitas, sed ab Episcopo domicilij, qui in filiis familiaribus, non dum peculiatem sibi sedem præferunt, ab Episcopo domicilij parentum, cum hi censentur habere idem domicilium cum parentibus.

2. Hinc etiam infertur, filios eorum qui forte in vniuersitate uxorem duxerint animo in patriam redeundi, non posse ordinari ab Episcopo vniuersitatis; quemadmodum enim respectu patris non dicitur Episcopus domicilij, ita respectu proli non dicitur Episcopus originis, vt ex dictis patet: ordinandus ergo est ab Episcopo domicilij parentis, in quo fingitur natus. Et hæc omnia docet Innocentius Præpositus in 2. part. de sacram. Ordin. g. 1. c. 1. dub. 1. num. 132. & 133.

RESOL. XLVII.

An Episcopus possit ordinare aliquem, qui ex fornicatione natus est ex matre certo loco domicilium habente, & patre alio? Ex p. 8. tr. 2. Rel. 18.

§. 1. **R**espondeo cum Præposito in 3. part. de sacram. Ordin. quest. 2. nic. dub. 14. non, si quod si quis susceptus sit ex fornicatione matre certo loco domicilium habente, & patre alio, videtur eo casu filium sequi domicilium matris, à qua certius procedit: quemadmodum in seruitutis, vel libertatis conditione propter eandem rationem ex legitime dispositione matrem sequitur. Vnde si talis velle consuetam suscipere ab Episcopo originis, videtur debere suscipere ab Episcopo domicilij matris, in quo

quò natus est, vel censetur natus. Idem dicendum de Ordinibus sacris, quos cum dispensatione possit suscipere.

RESOL. XLVIII.

An Episcopus, ut possit ordinare aliquem ratione beneficii, illud debeat esse perpetuum?

Et asseritur, non posse quem ordinari in Commendam, si Commenda est perpetua: nam Commenda perpetua est beneficium. Ex part. 8. tract. 2. Resol. 19.

§. 1. Respondeo affirmatiuè cum Acugna de Sacrament. Ordin. quest. 3. sect. 6. & aliis; nisi ordinandus aliunde habeat titulum. Vnde Acugna in Decretum Gratiani part. 1. distict. 71. num. 8. sic ait: Quæro an tale beneficium debeat esse perpetuum, & non sufficiat esse manuale, & amouibile? Respondeo negatiuè, cum Franc. Domin. citatis Rebuff. in præxi, tit. de Clericis, & à quibus, num. 21. Garcia num. 3. Intellige si ordinandus aliunde habeat titulum, non beneficium manuale, & amouibile ad nutum, non potest præstare titulum, ad quem quis ordinetur.

2. Sed non deseram hic apponere verba Aluaris Valasci tom. 1. alleg. 5. num. 26. sic asserentis: Notandum est, quod sufficit ordinari ab eo Episcopo, in quo ordinandus habet beneficium, siue respectu ipsius ordinem susceperit, siue non, ut notat gloss. verb. Ecclesiasticum, in d. cap. cum nullus, ea ratione, quia textus generaliter loquitur, & non distinguit. Et ideo nec nos distinguere debemus, non distinguemus, ff. de arbit. cap. consilium 2. §. 5. & sequuntur in d. cap. cum nullus, Lapus, Ioan. Andr. Dominic. num. 8. & Francus 1. 3. vers. in gloss. verb. Ecclesiasticum, amplian-tes siue beneficium sit perpetuum, siue ad tempus, & ad nutum remouibile, cum interim habeat titulum, secus si in Commendam, quia Commenda non est titulus, cap. nemo deinceps, de elect. Ita ille. Hinc Capellania, quando est perpetua, & in titulum collata, sufficit ut Episcopus possit ad ordines promouere, ut tradit Riccius part. 1. de iur. 189. num. 9. ubi citat Saldedum, Nauarrum, Azorium, Zerolam, & Felicianum, quibus adde Sanchez in opus. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 23. num. 8.

3. Nota tamen, quod Garcia de benefic. tom. 1. part. 2. cap. 4. num. 7. & Marchinus de sacrament. Ordinis, tractat. 1. part. 5. cap. 8. num. 9. asserunt, non posse quem ordinari ratione Capellaniz, etiam perpetuæ. Concedunt tamen Garcia num. 10. & Marchinus num. 12. posse quem ordinari in Commendam, si Commenda sit perpetua: nam Commenda perpetua est beneficium.

RESOL. XLIX.

An quis possit ordinari ab Episcopo, in cuius Diocesi est beneficium, licet sit tenne?

Et notatur ratione beneficii tenuis posse aliquem ordinari ab Episcopo, ubi est beneficium, etiamsi illud beneficium non requirat residentiam, nec in illo resideat, nec in illius Diocesi, & sic non eximitur à iurisdictione primi Episcopi.

Et aduertitur ex Sacra Cardinalium declaratione beneficium duorum ducatorum esse sufficiens ad gaudendum priuilegio fori. Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 51.

Tom. 11.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Prosper de Augustino, Vgolinus, Piafecius, quos citat, & sequitur Squillante de obligat. cler. ca. 4. dub. 18. n. 138. quibus adde Riccium in decis. Archiep. part. 3. decis. 77. Et ratio est, quia Concilium Tridentinum sess. 21. de reformat. c. 2. postulat, ut beneficium sit sufficiens, ut possit quis sacris Ordinibus insigniri.

2. Sed ego prorsus puto in tali casu, posse Episcopum sacros Ordines conferre, & ita hanc sententiam docet Garcia de benefic. tom. 1. part. 2. cap. 4. num. 8. Henriquez lib. 10. cap. 22. §. 1. iuncta glossa lit. C. & cap. 17. in glossa lit. Q. & nouissimè Barbofa de iure Pontificio lib. 1. cap. 33. num. 38. Ratio est, quia cap. cum nullus, de temp. ordin. simpliciter loquitur de habentibus beneficium, nec explicat illius valorem, & quantitatem; & ideo, quod est valde notandum, sacra Cardinalium Congregatio, teste eodem Barbofa ubi supra, cap. 39. n. 17. censuit in vna, Lanuensis die 18. Martij 1628. promotum ad Ordines cum collatione vnus beneficii redditus duorum feutorum annuorum, qui incedens in habitu laicali cum armis, dum caperetur à bitruariis vnus ex illis occidit, & ad carceres laicales adductus fuit, gaudere priuilegio fori. Ita sacra Congregatio: vnde ex his non potest adduci in materia de qua loquimur, opinio Soti de instit. lib. 10. quest. 5. art. 3. asserentis beneficium tenuissimum esse, quod non attingit ducatos octo, vel secundum Campanili, quod non attingit quatuor ducatos in anno, non, inquam, obstant hæ Doctorum opiniones: nam, ut visum est, sacra Cardinalium Congregatio censuit beneficium duorum ducatorum esse sufficiens ad gaudendum priuilegio fori: ergo etiam ad sumendos Ordines; ex quibus oritur priuilegium fori. Sanchez in opuscul. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 22. num. 7. dixit, sufficere beneficium quantumuis tenuè, ut quis possit ordinari ab Episcopo ubi est beneficium. Restat modò respondere ad argumentum Concilij Tridentini adductum pro negatiua sententia. Dico igitur, quod Concilium ibi determinat, quod quis non possit ordinari ad titulum beneficii tenuis, non autem asserit, quod si ordinandus beneficio patrimonium sufficiens ad victum adiungat, non posse ordinari ab Episcopo. Igitur aliud est quærere, num beneficium sufficiat pro titulo, aliud si sufficiat ut tanquam subditus ratione beneficii possit promoueri ad Ordines.

3. Notandum est etiam hic obiter ratione beneficii tenuis, posse aliquem ordinari ab Episcopo ubi est beneficium, etiamsi illud beneficium non requirat residentiam, nec in illo resideat, nec in illius Diocesi, & sic non eximitur à iurisdictione primi Episcopi. Ita Garcia, & Barbofa loc. cit. quos in casu contingenti, videlicet quando quis ordinari potest ratione beneficii, omnino videndos esse existimò.

RESOL. L.

An Episcopus possit ordinare aliquem ratione beneficii si illud sit tenne?

Et quid si tenui beneficio adiungatur patrimonium, itaque ut constatum ex utroque sufficiat ad sustentationem.

Et notatur Sacram Congregationem respondisse promotum ab alieno Episcopo ex causa beneficii tenuissimi male promotum fuisse, ipsumque promotum suspensum esse ab executione Ordinum, atque collatorem à collatione per annum.

Et ex eadem declaratione, & Congregatione asseritur gaudere priuilegio fori quemdam Clericum ordinatum

Bb 2 cum

Sup. hoc in Ref. seq. & in 1. post seq. §. vlt. & infra in ref. 55 §. vlt.

Sup. hoc in Ref. 1. not. præterita, & in Ref. 2. in eodem §.

Sup. hoc in Ref. 1. not. prima huius Ref. §. Et vt. & in Ref. 3. §. vlt. post medium, à vlt. Quare, Sup. hac residentia inf. in Ref. 51. & 52.